

לאחר הברור בעניין מטע אמ

השבוע יצאה לפועל הפגישה בנינו ובין מר ויף וולנקנסקי . ולאחר חילופי דברים די חריפים באו למסקנה שזכות עבודה לנו ואנו צריכים לתת איש קבוע אשר כולו ישתיך לתחנת הניסיונות. בזמן הברור ויף גילה את הקלפים. הוא אמר ברור שלדעתו לא יהיה קיום למטע, אם יוכנס איזה שהוא שנוי במהלך העבודה ובעקבות העבודה שנהוגה עד עכשיו. ולבסוף הוא השאיר לו זמן עד 15 לאפריל בשביל לתת תשובה מוחלטת על דרישותינו.

אני לא רוצה להיות הנביא בשביל לנבא מה הוא יביא לנו בתור תשובה. קשה להאמין שהוא יותר בקלות, לאחר שהוא התרגל עם המחשבה, שלנו לא צריכה להיות שליטה לא על האדמה ולא על העבודה. במכתבי הקודם בררתי את דעתי וצינתי את התנאים שאנו צריכים להתאים את התחנה. מכתבי דף 168. 194. עד ל 15 לאפריל אנו צריכים לברר: א) מי הוא החבר שאותו אנו שולחים לעבוד במטע-אם". ב) במקרה שהתחנה לא תסכים לחתום על חוזה מתאים – באילו אמצעים אנו מגיבים?

לשאלה א': אני מציע שאנו צריכים לתת חבר אשר לא יראה ב"מטע-אם" רק מקום של עבודה, כמו שהבינו זאת משה שטיין ומיכאל בזמנם, אלא הוא צריך להבין שעליו להיות הקבוע. את רוב זמנו הוא יצטרך לבלות שם, ואולי הוא יצטרך גם רוב ימות-השנה לגור שם.

אני מאמין שהחבר הזה גם יבוא בחשבון לאחר זמן מסויים, להיות העובד בתחנה.

יכול להיות שבעוד שנה או שנתיים לא תהיה ברירה לתחנה אלא להמשיך לעבד את המטע בשותפות איתנו. העובד הקבוע יצטרך להיות מסור למטע, וביחד עם זה ישמש טריז נגד כל ההופעות אשר בתנאים של עכשיו וקס הירשה לו להכניס אותן: איסוף העשב ע"י ערבים, עקירת העצים ע"י השכנים וכו'.

לשאלה ב': צריכה להיות החלטה מפורשת, שאם במקרה ויף לא יסכים לתנאים שהובטח לנו בזמן מסירת המטע, אנו צריכים בתקיפות להפסיק

כל עבודה במטע-אם. אם הסכמנו לחכות לברור הראשון כל כך הרבה זמן, אז עכשיו אסור לחכות לנו אף יום. בסעיף עבודה אין לנו ללכת לבוררות. חתימת הסכם בינינו ובין ויף לא יכול להפוך לנר שאין לו כל ערך. ברור שאם כבר הבאנו את הברור לכך, אסור לתת לענינים להימשך הרבה זמן מבלי אשר נסכם אותם בחוזה חתום משני הצדדים. כל הצעת בורות תגרור רק דחייה להרבה זמן נוסף. לא מעט יצטרכו עוד להתעכב על כמה וכמה דברים מחוץ לתנאי העובד הקבוע כמו שאלת הפרקטקנטים. לדעתי אנו צריכים להסכים שימצא פרקטיקנט אחד תמיד בתחנה. אלה הם יהיו אנשים מהמשקים, ולא כדוגמת הגרמני שמשמש עכשיו בתור פרקטיקנט.

חזרה לישנות!

דבורים לחוד ומעשים לחוד. זה רק צעקנו חמס על זה שאנו יותר מדי מתפזרים בעבודה, פחות מדי מעשים, לא מבצרים כל נקודה אשר התחלנו בה והנה עבר רק זמן קצר מאוד מהבירורים הללו וכבר שכחנו הכול.

כמו בחודש ינואר שנה זו, כן גם עכשיו אני רוצה להזהיר שהתלהבות מיותרת תסבך אותנו. תפקיד הסדרים לא להפריז בכוחותינו, ואחריות כפולה מוטלת עליהם לא לטעות ולא להטעות את החברים בחשבונות סתם. לו היינו עכשיו, נוסף למספר החברים הקימים עוד 10-15 חברים, חברי הקבוצה או שכירים, לו כל האנשים שיודעים בבנין נשארים במקומותיהם; לו גם אני הייתי יותר חופשי מענף המטעים ויכולתי יותר להתמסר בתקופה זו לבנין, גם אז הייתי דורש שנעסוק בעבודת בנין רק אחד מכסימום שניים, וגם אז, בהתאמצות מקסימלית, היה עולה בידינו להתחיל ולגמור את העבודות שהיינו מתחילים. הלא ידוע לנו שחוץ מעבודות הבנין יש גם משק והוא גם כן מחייב עבודה. אסוף הזבל שצריך להשקיע בזה המון זמן, ועוד ועוד תיקונים, סדורים וכו.

אני רואה שהתחלנו את הקורס החדש בפזור מקסימלי. בבת אחת רוצים להתחיל בבנין, מחסן הספקה, בנין שני בתים, בתי כסא, מקלחת, וסדור מי השופכין מהמטבח הקטן, הסדורים בהספקה, בנין המחלבה. 3-4 דברים מרוכזים שכל בנין בפני עצמו דבר גדול הוא. הַחֲשֵׁבו מספיק בזמן שהציעו לקבוצה לקבל עליה את התוכנית הזו? לי ברור שזה סבך נוסף, זה שוב יגרום לעצבנות יתרה בעבודה, ואי מלוי אף אחת מכל התוכניות בזמן הנחוץ. חרפה כלפי חוץ ועוגמת נפש וריב בפנים. לא פרטתי את כל העשרות העבודות שהן כרוכות עם בוא הילדים **מגרמניה**, שגם לפי דעת המינימליסטים יש ויש הרבה לעשות. אני מתאר לי שאת מחסן ההספקה נגמור ביולי ולא יותר מוקדם. אחר כך יצטרכו לעשות גם סככה על יד הבנין בשביל עודף החציר. ב-15-18 ליוני נתחיל בבנין הבית ולא נוכל לקחת את מכונת הבטון מהמקום עד שהקירות לא יהיו בנויים.

YHM

עמוד 209 ביומן

מינימום חדשיים, זאת אומרת 15 לאוגוסט. בורות ובתי כסא גם כן יעסיקו קרוב לחודש ימים. העבודה הזו תדרוש לערך 1200 ימי עבודה. לרשותנו ישנם 15 ימים בחודש יוני, 25 יולי, 25 אוגוסט, 25 ספטמבר, 25 אוקטובר = 115 ימים. זאת אומרת שהבנין הזה מצריך יום יום 11 חברים. בנין חדר המחלבה גם כן צריך לקחת לערך חדשיים: יציקת קירות, רצפה, בריכה, יסודות למכונות. שאלת התקרה עוד טרם נפתרה. אולי גם היא תהיה מבטון. קבאמת רוצים להתחיל ולא לגמור, ללכלך רק את החצר, להכביד על עבודת הרפתנים למשך כל חודשי הקיץ!?

אני לא סדרתי תוכנית עבודה, ורק נתתי סקיצה של התכנית וגם היא כבר מספיקה בשביל לתת דחיפה למחשבה בעוד מועד.

נבחר ונדון מה היא העבודה שבה אנו מתחילים קודם, ואותה נעשה בשלמות. ואם נראה בהמשך הזמן שכוחנו רב, נוכל להוסיף לתכנית. נתחיל מהמעט ונבא להרבה ולא נתחיל בבת אחת בחמשה מקומות ושום דבר לא יעשה בסדר.

הַצְעָתִי: לברר את שאלת התכנית בעוד מועד.

יצחק

5/6/35

לעבודה במטעים במשך חדשי הקיץ והכנה לשנה הבאה

קולי כקול במדבר. זה חודש ימים שכתבתי את המכתב "חזרה לישנות", הערתי בו את הערותי לשטות העבודה והבנין, והצעתי לברר את שאלת תכנית עבודה לקיץ. קל מאוד לראות את חסר התכנית בכל מהלך העבודה, וכמה ברכה יש בפזור הרב. את הגדר לעצי פרי לא גמרו והברזלים מפוזרים באורך הגבול, את האלבטור התחילו, ולעת עתה הסתפקו בשבירת הגג והעמדת האלבטור עם איזה אבוסים. השקיעו בהריסה הזו מספר ימים. לה' פתרונות. למה התחילו ולמה לא ממשיכים וגומרים.

סככות ללולים רצו דוקא לעשות 4. לעת עתה התחילו בשתיים. התחילו בבנינים מפני שהצורך בהם היה תכופ מאוד. עסוקים בהקמתם כבר 3 שבועות, ואם יצליחו לגמור אותם בשלמות החודש, אז יהיה נס, למרות שבכל פעם נוסעים באופן תכופ ובמיוחד העירה, להזמין את מעט החמרים בשבלם.

את בנין הבית הפסיקו באמצע, בניגוד לכל היגיון והצדקה. את הפועלים השכירים אי אפשר לרכז באופן פרודוקטיבי, ולו קבלן היה מקבל 10 פועלים לבנין, היה משתדל להעסיק אותם קצת אחרת. אין בזה להאשים את לבנון, כי לו אני הייתי במקומו לא הייתי יכול להצליח יותר בכיון כזה של עבודה - פיזור על חזית כל כך רחבה. הנה לפתע התחילו לחפור את יסודות המקלחת והאנשים פשוט חכו לכל יתד שהכניסו באדמה בזמן הסימון, וכעבור חצי יום העבודה הזו נעזבה וכפי הנראה גם לא יוכלו להמשיך בה עד גמר הבית והמחלבה. אבל המזכירות, ובעקר מסדרי עבודה, חושבים את עצמם מעל לבקורת קלת ערך זו וממשיכים את דרכי הפזור שלהם גם הלאה, ואת שאלת ברור התכנית הקיצית דוחים לביאת המשיח. כמו כן בדיון הכספי ידונו לאחר גמר כל ההשקעות וההוצאות.

ברור שבמעוף כזה של עבודה ופזור חד צדדי שכזה, אין אולי מקום לדבר על משק, על חקלאות ועל מטעים. אני על נושא זה כתבתי כבר הרבה מאוד.

יש אנשים אשר מתוך חשבון של עסק, רוח והפסד, של נוחיות בעבודה, באים למסקנות ידועות בכיון המשק. את הדעה הזו קל מאוד להסביר ולברר וגם להעביר.

ברור לכל אחד שלקנות פרה בעד 85 לירות, מהיום הראשון היא מכלכלת את העובד וגם מכניסה על חשבון אמורטזציה, וסופו גם של אדם זה להתעשר. ברור שלעבוד בתנובה במשכורת של 10, 12, או 14 לירות אין שום ריזיקה, והכסף בטוח בכל סוף חודש. לדעתי התפתחות מחשבה בכיון זה בשבלנו מסוכנת. הריצה אחר רוחים וכספים הן בלתי מוגבלות, ומפני זה היה מובן לי, למה האנשים שעסקו בתנובה ובסניפים ומנו כל חודש את אוצרות הזהב, כל כך קשה נפרדו מהעסקים הללו. לדעתי יש כאן טעות יסודית. בכל אופן יש כאן שתי דעות: חלק חברים הרואה במשק קרית ענבים מקום לסדור למספר ידוע של חברים, שהגיע זמנו לחיות בשקט, ויכול וגם צריך ליצור את מחיתו אפילו לא מעבודת אדמה. ומפני זה מובנת לי גם התפתחות המחשבה של חברים אלו הרואים את עתידה של קרית ענבים מחמשים עד לשישם חברים.

אני כפי הנראה משתייך לדעה שניה. תפקדינו לא רק לחפש מחיה לגרים בקרית ענבים, אלא ליצירת משק חקלאי, היוצר והמוציא את רוב הכנסותיו מענפי חקלאות, לעבדם ולפתחם, שישלמו לנו את יום העבודה. ליצור בשבלנו וגם לבאים אחרנו, בסיס קרקעי אשר ממנו אנחנו, ובעקר הבאים אחרינו יצטרכו להוציא את מחיתם. אם אין כאן לדבר על אלפים דונמים של פלחה או מאות חברים, אז יש להסתפק על הרחבת ועבוד ענף המטעים על אותם השטחים שישנם לרשותנו, ועל רכוז לעת עתה 100-110 חברים אצלנו ואותו המספר

גם בקיבוץ השני. ולו זו היתה דעה כללית היינו מוצאים את דרכי ההגשמה. הוכחה הכי בולטת תשמש העובדה שגם המתנגדים הכי קיצוניים להשקפתי על אודות נטיעה ויצירה חקלאית, כמו אותו הציוני אשר לעולם מדבר על אנשים מהחוף, שוב הם מדברים על אודות נטיעה ויצירה חקלאית, כמו אותו הציוני אשר לעולם מדבר על ציונות. כי כלפי חוף אנו כולנו מתבישים עם היצירה החקלאים העניה שלנו. אבל בחיים היום יומים הם שוכחים את העקר ונמסרים לחרדות היום, כמו היהודי אשר חולם על ציונות רק בשבת ובשעות הפנאי. והכרתי היא, שאם באמת אין בנינו חלוקי דעות בדבר החיאת ענפי החקלאות, נוכל כל שנה וגם השנה להוסיף מה שהוא כדוגמת השנה העברה. מובן אם ירצו להתעניין בנטיעה לאחר שכל עניני ההספקה יסודרו, לאחר

YHM

עמוד 212 ביומן

שכל השכלולים בלולים יוכנסו לאחר שיהיה חדר אכל, ואפלו את מחסן הספקה למטבח. רק לאחר הסדורים הללו נתחיל אז לחשוב על אודות נטיעה. אני חושב שזה אף פעם לא יהיה. אני ראה ברור שכעבור מספר שנים אנו נתעורר ונשאל את עצמנו אפה המטעים שלנו? במה בלינו את כל הזמן, במה הבטחנו לנו קיום לעתיד לבוא? הלא ברור לכל אחד מאתנו שמוכרחות לעבור מספר שנים עד שהעץ או הגפן צומחים וגדלים. ברור שעוד טרם המציאו מכונה אשר תקטין את תקופת גידול העץ, וזה נמסר לחוק הטבע. ומפני זה חטא לא יכופר יחשב לנו אם מזניחים את שנות היצירה ללא יצירה. הטענה השניה של המתנגדים היא: אין לנו חברים ומפני זה אין לנו מה לנטוע. אני חושב שטענה זו, טענת שוא היא. בזמן שמחפשים טעמים של התנגדות לעקר, ממציאים גם טעמים שהם לא קיימים. אם זוהי השאלה שלנו קשה למצוא 150 ימי עבודה או אפילו 200 בשביל חפירת בורות ונטיעה? ובאמת אין בכוחנו להשקיע 50-60 לירות לדבר כה חשוב. אני חושב את ימי העבודה לכסף. כמו שנוהגים בזמן האחרון אצלנו, האם בכל עשרות ימים של עבודה שכירה מחושב שהכול מושקע לפי חשבון בתכלית הדיוק? האם אנו שומרים בשבע ענים על חוק של עבודה עצמית. האם לא עובדים אנשים שלנו בבנין? והאם אנשים מהחוף לא עובדים גם בעבודות משק? מדוע נפל דוקא הגורל על השקעת ימי עבודה עלובים שצריכים להשקיע בשביל תקון נשמתנו. בשביל לממש את החקלאות או גם אפלו חצי החקלאות, מיד רואים בימי עבודה אלו פגיעה בפרנציפים? התשובה היא ברורה! למרות ההכרה המשקית והקבוצתית בנחיצות הנטיעה, ההוצאה לפועל נמסרת לאקטיבי המתנגד וכל הצעה להרחבה ולנטיעה נדונה לכליה.

לי קשה להשלים שהשנה לא נעשה בכיון זה כלום.

אנו מוכרחים לנטוע השנה מינימום 10 דונם כרם המבורגר על 41.

100 עצי תפוח המורכבים על חשבי – 2 דונם.

50 עצי תפוח המורכבים על מלוסקומוניס – 1 דונם.

100 עצי שזיף שונים 2 דונם.

YHM

עמוד 213 ביומן

לשנה הבאה אנו מכונים את המשתלות שיהיה לנו מבחר גדול של שתילים, ותקותי שבשנה הבאה נטע הרבה.

ימי עבודה שיש להשקיע השנה

10 דונם כרם, 2000 בור, 25 - 30 בור ליום ישקיעו לערך 70 יום.

כסוי נטיעה, 50 בור ליום, 40 יום.

50 יום

חרישות הכשרה:

סה"כ: 160 יום

בורות לעצי פרי 250, 6 - 7 בור ליום, 40 יום

כיסוי ונטיעה 10 יום

חרישות וסיקולים 25 יום

סה"כ: 75 יום

את חפירת הבורות הצעתי לסדר כמו שנהגנו בשנה העברה, יום בורות לשבוע. לא יהיה גם אסון אם במקרה זה נשתף מספר ימים של חברי הרצליה. לדעתי יש בזה פחות פגיעה משהיינו עושים בשנים עברו ומסרנו חפירת תעלות למשתלות בקבלנות, או את חפירת הבורות בעמק המזרחי בקבלנות.

אמנם בושה שבגלל נטיעה מעטה זו יש להתוכח ערבים שלמים, יש לנהל תעמולה והסברה בן המחייבים שלרוב הם הפסיביים שישתתפו בהצבעה, מפני שכל הצעה שאין בה פעולה מתקבלת ביתר קלות מהצעה שדורשת גם מינימום של התאמצות. העקר שאני מציע שתוכנית מינימום זו תתקבל בהקדם, שעוד נוכל בהקדם להבטיח את השתילם והסדורים המתאימים.

יצחק 10/7/35